

- Ben jij een BOA?
- Project Thuiszitters
- De Onderwijsconsulent

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag over schooljaar 2023-2024 van het Regionaal Bureau Leerlingzaken Zeeuws-Vlaanderen. Het RBL voert de gemeentelijke taken uit van de samenwerkende gemeenten Hulst, Terneuzen en Sluis op het gebied van leer- en kwalificatieplicht, doorstroompunt, leerlingvervoer, thuiszitters en voortijdig schoolverlaten. Het doel van dit jaarverslag is u inzicht te geven in de werkzaamheden van het RBL en wat de effecten zijn geweest van onze inzet dit afgelopen schooljaar. In deze krant is ook een financieel overzicht opgenomen. Hierin staat welke middelen op basis van begroting, reguliere taken en speerpunten zijn ingezet. Tot slot zetten we ook de speerpunten op de agenda voor schooljaar 2024-2025

Taken RBL

Het RBL werkt in opdracht van de drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten en voert de volgende wettelijke taken uit:

- 1) uitvoering leerplichtwet 1969;
- 2) uitvoering Regionale Meld- en Coördinatiefunctie zoals verwoord in de Wijzigingswet op het voortgezet onderwijs van 1 januari 2022;
- 3) Afhandeling aanvragen Leerlingenvervoer.

RBL- taken uitgelicht

Het RBL heeft de taak het tegengaan van ongeoorloofd verzuim van school. Preventie, zorg en samenwerking staat hierbij centraal. De visie van het RBL is het waarborgen van het recht op onderwijs van alle 5- tot 23-jarigen en vanaf 2026 tot 27 jaar. Op grond van de Leerplicht en Kwalificatieplicht begeleiden wij leerlingen tot 18 jaar die spijbelen of dreigen uit te vallen of al uitgevallen zijn. Ons doel is de jongere zo snel mogelijk terug op school te krijgen of te begeleiden naar de juiste hulp. Hoewel het voorkomen en terugdringen van verzuim de meest omvangrijke taak van het RBL is, gaat daarnaast veel tijd, aandacht en zorg naar de kinderen/jongeren die tijdelijk niet naar school gaan of uitvallen zonder startkwalificatie.

Consulenten van het RBL zetten zich in om thuiszitten te voorkomen, schooluitval aan te pakken en jongeren te coachen naar een zelfstandige toekomst, maar dit kan de consulent niet alleen. Samen met onze netwerkpartners uit het sociaal domein proberen we deze jongeren terug naar school te begeleiden. Is dit niet haalbaar dan zoekt het RBL naar maatwerk in combinatie met zorg of arbeid, zodat jongeren toch in ontwikkeling blijven.

Ook handhaving hoort hierbij. Als de terugkeer naar school niet lukt vanwege motivatie, dan maken wij, tot de leeftijd van 18 jaar een proces-verbaal op en volgen wij het strafrechtelijk traject. Deze weg bewandelen we gelukkig steeds

minder. Als jongeren 18 jaar zijn, zijn ze niet meer leerplichtig, maar behoren ze op grond van de RMC wetgeving tot hun 23e jaar tot onze doelgroep. Als zij geen startkwalificatie hebben, proberen wij ze in eerste instantie terug naar onderwijs te begeleiden. Als dit niet haalbaar is, dan kunnen wij helpen door een passend traject op gebied van zorg of werk aan te bieden zodat jongeren toch in ontwikkeling blijven.

De speerpunten van het RBL in 2023-2024

Het RBL had afgelopen schooljaar de volgende speerpunten:

- Thuiszitters project
- Verdere Digitalisering aanvraag Leerlingenvervoer
- Opleiding BOA
- Voorbereiding doorstroompunt naar jongerenbegeleiding tot 27 jaar
- Wet Politie Gegevens

Terugblik 2023-2024

Een van de netwerkpartners van het RBL betreft de onderwijsconsulent. Deze wordt onder meer ingeschakeld als er geen passende onderwijsplek gevonden kan worden voor een jongere en deze daardoor een thuiszitter dreigt te worden. In het afgelopen schooljaar heeft Pieter de Swart het stukje overgedragen aan Aukje de Rijcke. In deze krant leest u een interview met haar terug. We staan hierin uitgebreid stil bij haar taken, wanneer ze kan worden benaderd en door wie. Wanneer stapt zij in een casus of hoort een andere samenwerkingspartner te schakelen voordat een onderwijsconsulent een rol kan hebben. Dit artikel schept veel duidelijkheid. Afgelopen schooljaar heeft het RBL onderzoek naar thuiszitters als speerpunt op de agenda gezet. Iedere jongere die niet naar school gaat, is er immers een te veel. Hoeveel thuiszitters hebben we eigenlijk in de regio? En wie zijn er nu precies thuiszitters? Het project rondom thuiszitters is afgelopen jaar gestart en nog in volle gang. We nemen de lezer mee in eerste inventarisatie die we uitvoerden en

wat het plan van aanpak voor komend jaar zal inhouden.

RBL-Consulenten Elsbeth Scholing en Femke Orlebeke hebben de afgelopen tijd niet stil gezeten. Zij hebben naast hun reguliere taken de opleiding tot BOA gevolgd en met succes afgerond. Beiden zijn nu bevoegd om een proces-verbaal op te maken bij jongeren waarbij sprake is van verwijtbaar verzuim en ondanks herhaaldelijk waarschuwen toch zonder reden blijven spijbelen.

Het RBL is verantwoordelijk voor de uitvoering van het leerlingvervoer. De gemeente stelt voorwaarden om aanspraak te kunnen maken op deze vergoeding. Dit kan gaan over een beperking, een ziekte, gedragsproblemen of afstand tot een toegankelijke school. Om meer zelfstandigheid te krijgen onder leerlingen in het leerlingvervoer is het RBL in het schooljaar 2023/2024 gestart met het ontwikkelen van persoonlijke vervoersontwikkelingsplannen. Hierover informeren wij u graag. Volgende stap is dat ouders de aanvraag digitaal kunnen indienen.

Tot slot staan wij in deze krant ook stil bij de Wet politie gegevens (Wpg). Uiteraard moeten wij ons houden aan de AVG maar omdat een leerplichtambtenaar onderzoek doet naar een overtreding op de Leerplichtwet en omdat daar vanuit het strafrecht sancties op zitten valt het RBL ook onder de Wpg. Deze regels zijn strenger en we worden hier jaarlijks op gecontroleerd door middel van audits. Verder in dit verslag komen we daar op terug.

Tot slot wordt er ingegaan op de cijfers van het afgelopen jaar, op basis van begroting en reguliere taken, en wat de speerpunten voor het komend schooljaar zijn.

Begrippen

Leerplicht en kwalificatieplicht

In Nederland zijn kinderen vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin zij zestien jaar worden, op grond van de Leerplichtwet, verplicht om naar school te gaan. Na de leerplicht volgt de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht duurt tot de dag dat de jongere een startkwalificatie haalt. Of tot de dag dat de jongere 18 jaar wordt.

Startkwalificatie

Een startkwalificatie is een diploma op minimaal havo-, vwo- of mbo-niveau 2. Dit wordt gezien als het minimale opleidingsniveau voor een goede positie op de arbeidsmarkt.

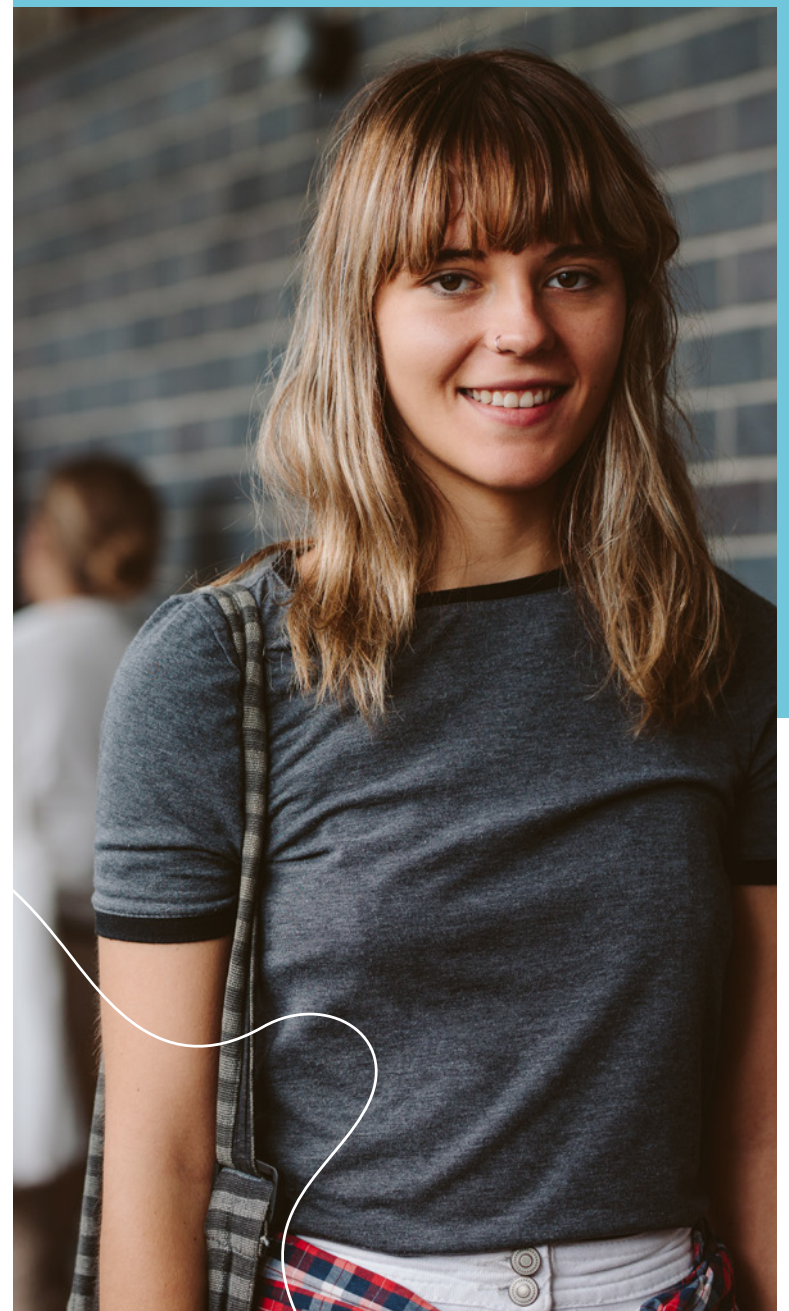
Voortijdig schoolverlater (VSV'er)

Een voortijdig schoolverlater is een jongere tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat.

Het Doorstroompunt

Het Doorstroompunt ondersteunt jongeren tot 23 jaar bij het vinden van de best mogelijke onderwijs- of arbeidsmarktpositie. Deze functie omvat drie wettelijke taken:

1. Melden en registreren van jongeren tussen 18 en 23 jaar die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie hebben.
2. Begeleiden en ondersteunen van uitgevallen jongeren, gericht op terugkeer naar school, werk of een combinatie hiervan.
3. Samenwerking organiseren tussen alle betrokken partijen, zoals onderwijsinstellingen, gemeenten en werkgevers, en het onderhouden van dit netwerk.

Tabel 1 Inschrijvingen Nederlands en Belgisch onderwijs (peildatum 1 juni)

Aantal leer en kwalificatieplichtigen ZVL							
Onderwijssoort	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	Vershil tov 2023	Vershil % 2023
Basisonderwijs	6.189	6.185	6.244	6.266	6.266	0	0,0
Voortgezet Onderwijs	4.271	4.124	4.027	3.951	4.064	113	2,9
Beroepsonderwijs	512	510	516	509	434	-75	-14,7
SBO/SO/VSO/Pro	681	705	677	632	623	-9	-1,4
Belgisch onderwijs	1.375	1.363	1.344	1.284	1.241	-43	-3,3
Totaal	13.028	12.887	12.808	12.642	12.628	-14	-0,1

Toelichting bij tabellen 1, 2 en grafieken 1,2

Het aantal leer- en kwalificatieplichtigen jongeren in Zeeuws-Vlaanderen is voor het eerst in jaren gestegen (+56).

Dit markeert een duidelijke trendbreuk met de daling van de afgelopen tien jaar.

- Basisonderwijs: Het aantal leerlingen is stabiel gebleven ten opzichte van vorig jaar.
- Voortgezet onderwijs: Het aantal jongeren is toegenomen met 113.
- Speciaal onderwijs: Hier is sprake van een lichte daling (-9).
- Middelbaar beroepsonderwijs (MBO): Het aantal jongeren dat een MBO-opleiding volgt, is opnieuw afgenomen (-75).
- Onderwijs in België: Het aantal kinderen dat in België naar school gaat, is licht gedaald met 43 leerlingen.
Dit is het tweede opeenvolgende jaar waarin dit aantal ook procentueel afneemt (-3,3%).

Vrijstellingen en verzuim

Op 1 juni 2024 hadden:

- 43 kinderen/jongeren vrijstelling van de leerplicht vanwege psychische en/of lichamelijke redenen.
- 9 kinderen een vrijstelling op grond van artikel 5b (bezwaar tegen de richting van het onderwijs).
- Circa 90 kinderen/jongeren hadden geen schoolinschrijving en zijn ‘absolute verzuimers’. Deze groep is bekend bij het RBL en is in onderzoek Het gaat hierbij voornamelijk om:
 - Jongeren die recent in Zeeuws-Vlaanderen zijn komen wonen en op 1 juni nog geen schoolinschrijving hadden.
 - Jongeren die een entreeopleiding hebben afgerond, maar niet verder konden op het MBO.
 - Oekraïense jongeren die hun diploma in Oekraïne willen behalen en nog niet zijn gestart op het voortgezet onderwijs (voornamelijk eindexamenkandidaten).
 - Kinderen/ jongeren die in België naar school gaan maar waarvan de ouders geen vrijstelling hebben aangevraagd

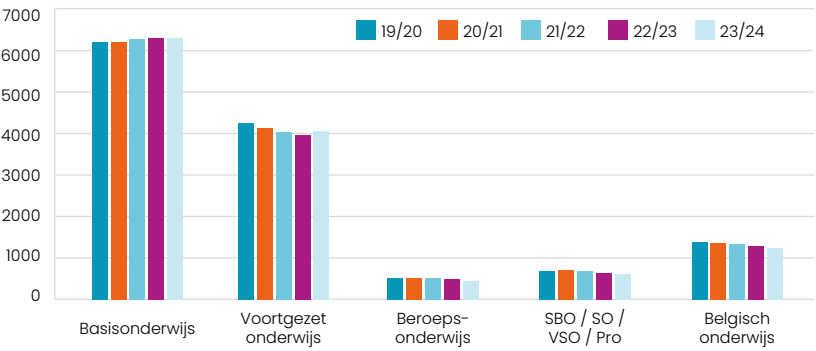
Het RBL heeft alle leer- en kwalificatieplichtigen jongeren in Zeeuws-Vlaanderen in beeld en blijft hun situatie monitoren.

Tabel 2 Aantal leer- en kwalificatieplichtigen (peildatum 1 juni)

Gemeente	Leer en kwalificatie plichtigen					% niet regulier onderwijs					% België					Verschil
	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	
Hulst	3441	3381	3375	3271	3293	5,5	5,9	5,3	5,1	4,9	11,6	11,7	11,4	11,1	10,7	-0,4
Terneuzen	7045	6972	6948	6862	6903	5,7	5,7	5,7	5,4	5,5	7,8	8,1	8,1	7,8	7,3	-0,4
Sluis	2675	2652	2633	2589	2582	3,4	4,0	3,9	3,7	3,3	15,9	15,3	15,1	15,0	15,0	0,0
Totaal	13161	13005	12956	12722	12778	5,2	5,4	5,2	5,0	4,9	10,4	10,5	10,4	10,1	9,8	-0,3

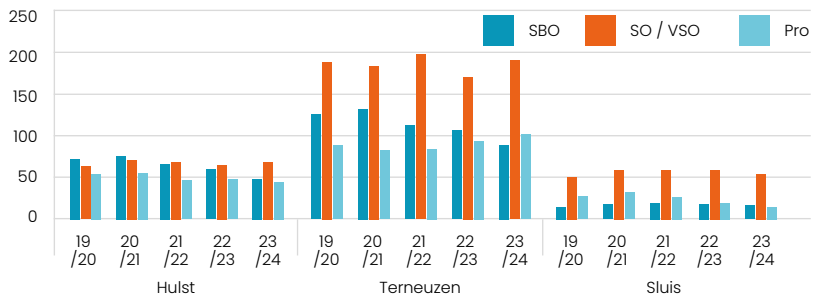
Grafiek 1 (peildatum 1 juni)

Aantal leer- en kwalificatieplichtigen per onderwijssoort

Grafiek 2 (peildatum 1 juni)

Aantal inschrijvingen per gemeente in speciaal basisonderwijs (SBO), speciaal onderwijs voortgezet speciaal onderwijs (SO/VSO) en praktijkonderwijs (PRO)

Ben jij een BOA?

Mag jij dan ook parkeerbonnen uitschrijven?

Heel veel mensen realiseren zich niet dat een RBL-consulent ook opsporingsbevoegdheden kan hebben. Dus als je op een verjaardag zegt ik ben BOA vragen ze gelijk of wij ook in uniform op straat rondlopen met een bonnenboekje. Dat is niet zo.

Hoe zit het dan wel?

Een bijzonder opsporingsambtenaar is iemand die bevoegd is strafbare feiten op te sporen. Voor ons is dat het domein onderwijs. Dit betekent dat wij alleen op het gebied van leerplicht mogen handelen en wij dus ook geen uniform hoeven te dragen. Wij zijn wel verplicht ons te allen tijde te legitimeren met onze BOA pas. Ons aangewezen gebied is

Zeeuws-Vlaanderen. Wij hebben geen politiebevoegdheden. Als er sprake is van ongeoorloofd verzuim dan is er sprake van overtreding van de Leerplichtwet. In Nederland valt de Leerplichtwet onder het strafrecht. Wanneer na onderzoek van de RBL-consulent daadwerkelijk een overtreding is vastgesteld kunnen zij een beroep doen op de BOA van het RBL. Afgelopen jaar hebben RBL consulenten Elsbeth Scholing en Femke Orlebeke de opleiding tot BOA gevolgd.

Wat doet een RBL consulent met BOA bevoegdheid?

Zodra er sprake is van overtreding heeft de verdachte ook een aantal rechten, dat is dat hij/zij mag worden bijgestaan door een advocaat (op eigen kosten) en dat hij/zij een

verklaring mag afleggen. Er zijn twee routes: Een leerling krijgt een Haltmaatregel of we gaan richting het Openbaar Ministerie (OM) Deze verklaring wordt opgenomen tijdens een verhoor en opgestuurd in een proces verbaal. In de verklaring mag de jongere en of ouder(s) in eigen woorden uitleggen waarom het niet lukt om naar school te komen, daar komt geen bonnenboekje aan te pas. Het is aan het OM om de strafmaat te bepalen waarna de rechter uitspraak doet. De maatregel kan zijn jeugdreclassering, werkstraf of een boete voor ouders die hun kind(eren) buiten de schoolvakanties om, zonder toestemming, hebben meegenomen op vakantie. In sommige gevallen komt de zaak voor de rechter en wordt de BOA of RBL-consulent opgeroepen als getuigendeskundige.

Niet iedere RBL-consulent is opgeleid tot BOA. Dat hoeft ook niet, want in eerste instantie steken we in op voorkomen van verzuim en schooluitval. Zodra we besluiten over te gaan op handhaving komt de BOA in beeld. De Methode Aanpak Schoolverzuim is hierin leidend.

De afgelopen jaren was er slechts één RBL collega die bevoegd was de verhoren te mogen afnemen en de processen verbaal te mogen opstellen. Dit was natuurlijk erg summier en de druk tegen het einde van het schooljaar, de periode waarin

de meeste processen verbaal gestart worden, te hoog. Met drie BOA's in ons midden kan het werk beter verdeeld worden.

Vertel eens, wat leer je allemaal tijdens de opleiding?

“Op 20 november 2023 zijn wij gestart met de BOA opleiding, zodat wij zelf de leerplichtverhoren mogen afnemen en processen verbaal mogen opstellen. De basistraining is voornamelijk gericht op basiskennis wetgeving en staatsinrichting. Behoorlijk saai en vooral niet direct toepasbaar in ons werk. Daar zaten we dan, tussen de boswachters, handhavers openbare orde, douaniers en marechaussee. Want ook zij zijn BOA in het werk wat zij doen.

We leerden over staande houden en aanhouden, huisvredebreuk, daders, plegers en medeplegers. Dit werd afgetoetst bij een examenbureau in Vlissingen.

Maar vroegen ons toch af wanneer er iets van leerplicht in de opleiding voorbij kwam. Misschien komt dit tijdens de praktijkdagen aan de orde. Maar helaas, hier werden we geconfronteerd met gesprekken over openbaar drankgebruik, bedelen en het op een verkeerde dag buiten zetten van het huisvuil. In een rollenspel met een echte acteur oefenden we met lastige situaties omdat natuurlijk niemand blij is als er een bekeuring wordt uitgeschreven.

Het praktijkexamen; dat was ook nog een dingetje. Er is slechts één examencommissie die deze praktijkexamens mag afnemen en laat die nou helemaal in Amersfoort zitten, daar wil je geen tweede keer naartoe hoeven rijden omdat je niet goed geleerd/geoefend hebt. Gelukkig werd onze inzet beloond en werd ook ons praktijkexamen met een voldoende beloond.

Ook al ging deze basistraining niet over ons vakgebied, we hebben wel veel geleerd. Onze algemene kennis over staatsrecht, materieel en formeel strafrecht, proces verbaal en de rechtelijke macht is weer bijgespijkerd. We hebben nu de algemene kennis hoe we de rechten en plichten uitleggen bij een verhoor. Na het behalen van ons diploma theorie en praktijk zijn we nu klaar om zelf de leerplichtverhoren te gaan afnemen.”

Is de opleiding nu afgerond met het diploma op zak?

“Voor het domein Onderwijs is een permanente her- en bijscholing verplicht. Het goede nieuws is dat het dan wel over ons eigen vakgebied gaat. Binnen vijf jaar moeten wij vier her- en bijscholingen volgen. Deze behoren we wel met een voldoende af te ronden, willen wij onze BOA bevoegdheid behouden. Hierin krijgen we vooral verdieping op ons eigen werkgebied en hoeven we het dus niet meer te hebben over huisvuil wat op het verkeerde moment wordt aangeboden.”

Handhaving en begeleiding bij verzuim

Waarschuwingen en kennisgevingsbrieven

In het schooljaar 2023-2024 hebben de RBL-consulenten 316 waarschuwingen uitgedeeld, een aantal dat vrijwel gelijk is aan vorig jaar. Ruim 100 van deze waarschuwingen betroffen jongeren die eerder datzelfde schooljaar al verzuimd hadden. Daarnaast hebben ongeveer 240 jongeren na een melding een kennisgevingsbrief ontvangen, zodat ook ouders op de hoogte zijn van het verzuim.

HALT

In het afgelopen schooljaar zijn 29 jongeren doorverwezen naar HALT, bijna twee keer zoveel als het jaar ervoor. Deze stijging hangt samen met het toenemende aantal verzuimmeldingen.

Proces-verbaal (PV)

Er zijn 19 processen-verbaal opgemaakt,

wat neerkomt op een halvering ten opzichte van vorig jaar. Deze daling is het gevolg van een striktere toepassing van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Door nauwe samenwerking met scholen en het inzetten van preventieve maatwerkoplossingen, lukt het steeds vaker om verzuimmeldingen op te lossen zonder dat een proces-verbaal nodig is.

Trajectbegeleiding

Wanneer jongeren motivatieproblemen hebben, dreigen uit te vallen of te worden verwijderd, of wanneer er sprake is van een problematische thuissituatie, kunnen de RBL-consulenten een begeleidingstraject starten. Dit gebeurt in overleg met de school, ouders en de jongere zelf om passende oplossingen te vinden. In het afgelopen schooljaar zijn er 222

begeleidingstrajecten opgestart, een stijging van 30 ten opzichte van vorig jaar. Ook deze toename is een logisch gevolg van de algemene stijging in verzuimmeldingen.

Overige afdoeningen

Onder de categorie ‘Overig’ vallen verzuimmeldingen waarbij na onderzoek blijkt dat het verzuim de jongere niet te verwijten is. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer een zorgtraject noodzakelijk blijkt vanwege psychische klachten. In dergelijke situaties sluit de RBL-consulent de melding af als niet-verwijtbaar. Daarnaast worden sommige meldingen door scholen ingediend ter kennisgeving, zonder dat direct actie wordt ondernomen. In deze gevallen wil de school zelf eerst stappen zetten om het verzuim te stoppen, maar meldt dit toch om aan de wettelijke meldingsplicht te voldoen.

Vrijstellingen

In Nederland zijn kinderen vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin zij zestien jaar zijn, op grond van de Leerplichtwet, verplicht om naar school te gaan. Op grond van de kwalificatieplicht moeten jongeren, als ze nog geen startkwalificatie hebben, tot hun 18e jaar onderwijs volgen. In bepaalde omstandigheden is er een uitzondering op deze regel mogelijk en kunnen ouders een beroep op vrijstelling van de inschrijvingsplicht doen op grond van de Leerplichtwet. Het aantal permanente vrijstellingen is gelijk gebleven, het aantal tijdelijke vrijstellingen is toegenomen. Het aantal jongeren dat verzuimt vanwege psychische problemen en daardoor niet naar school gaat neemt nog steeds toe. Het aantal kinderen met een vrijstelling 5b stijgt ook nog, ook landelijk stijgt dit aantal. Er is veel aandacht voor deze

groeïende groep. Het aantal leer- en kwalificatieplichtigen dat in België naar school gaat is ook dit jaar gedaald, -39.

Inzet Last Onder Dwangsom (LOD)

Het afgelopen schooljaar zijn er 177 LOD-processen opgestart vanwege absoluut verzuim, wat iets minder is dan het voorgaande jaar. In veel gevallen verstrekken ouders niet tijdig het bewijs van inschrijving op een buitenlandse school. Van de opgestarte processen werden er 168 afgesloten nadat ouders, na een tweede herinnering, alsnog een inschrijvingsattest van de Belgische school overhandigden. Op 31 juli van dit jaar stonden nog 9 LOD-processen open. Voor deze gevallen is uiteindelijk een LOD-maatregel opgelegd in de vorm van een dwangsom. Van deze 9 zaken zijn er inmiddels 3 afgesloten wegens vertrek naar het buitenland. Op dit moment lopen nog 6 LOD processen.

Soorten verzuim en begeleidingsprocessen

Het registreren en melden van schoolverzuim is een verantwoordelijkheid van de school. Een correcte registratie is cruciaal. Er worden verschillende soorten verzuim onderscheiden:

- Absoluut verzuim:** dit is verzuim als een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet ingeschreven op een school en geen onderwijs volgt. Dit geldt niet in gevallen waarbij een vrijstelling van de leerplicht is verleend.
- Relatief verzuim:** Dit verzuim doet zich voor wanneer een leerling wel ingeschreven staat op school, maar deze niet regelmatig bezoekt. Dit type verzuim kent twee subcategorieën:
 - Luxeverzuim:** Dit ontstaat wanneer ouders hun kinderen zonder toestemming buiten de officiële schoolvakanties van school houden, bijvoorbeeld om op vakantie te gaan.
 - Overig verzuim:** Dit omvat spijbelen, structureel te laat komen, of verzuim door ziekte. Ziekteverzuim kan soms een signaal zijn van onderliggende problemen, zoals problemen thuis, pesten, middelengebruik, of psychische klachten.

Wettelijke meldingsgrens

De wet verplicht scholen om verzuim te melden wanneer een leerling 16 uur of meer in een periode van vier weken ongeoorloofd afwezig is.

Preventieve begeleiding

Naast meldingen van verzuim, schakelen scholen het RBL ook in bij jongeren die dreigen uit te vallen, bijvoorbeeld door motivatieproblemen. Denk hierbij aan leerlingen die meerdere keren blijven zitten en slechte resultaten blijven halen. Door tijdig begeleidingstrajecten op te starten, kan het RBL vaak voorkomen dat deze jongeren voortijdig schoolverlaten (VSV'ers) worden. Het RBL ondersteunt daarnaast ook 18+ leerlingen en VSV'ers die opnieuw een opleiding zoeken of zijn gestart.

Verzuimloket

Het verzuimloket van DUO fungeert als het landelijke register voor het melden van verzuim. Het RBL heeft directe toegang tot dit loket. Zodra een school een melding indient, neemt een consultant van het RBL contact op met de school. Op basis van de melding bepaalt de consultant welke interventie nodig is. De consultant voert gesprekken met de jongere, ouders en school en stelt op basis daarvan een plan van aanpak op. De afhandeling van de melding wordt teruggekoppeld aan zowel de school als DUO.

Aantal verzuimmeldingen

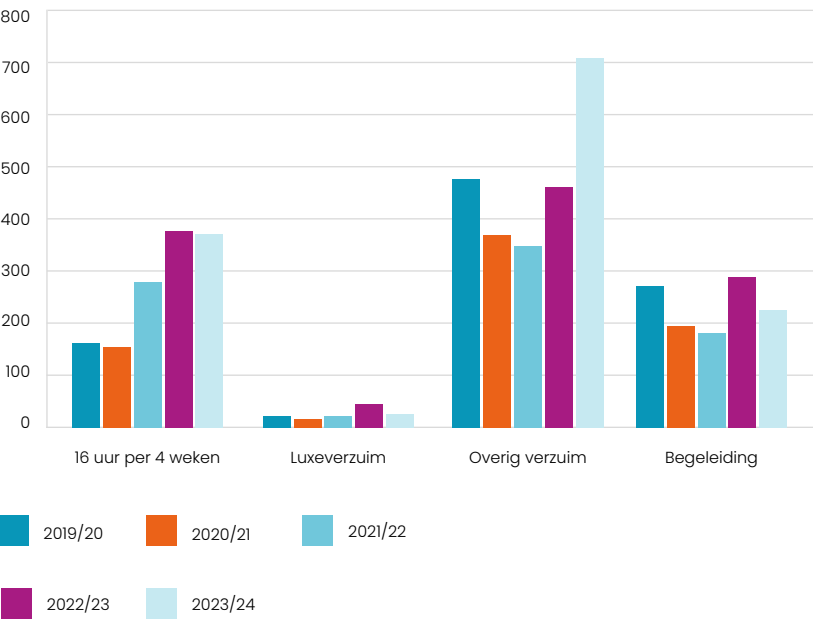
Het aantal verzuimmeldingen is opnieuw aanzienlijk gestegen, met 227 extra meldingen ten opzichte van vorig jaar. In totaal zijn er 1.098 verzuimmeldingen ontvangen. Ter vergelijking: in het schooljaar 2019/2020 waren dit er nog 650. Deze toename is zichtbaar in alle drie de gemeenten en heeft meerdere oorzaken. Enerzijds worden scholen steeds strikter in het melden van verzuim. Anderzijds speelt de groeiende problematiek rondom schoolverzuim en complexe jeugdzorg een belangrijke rol. Ook op landelijk niveau neemt het schoolverzuim toe. Een van de belangrijkste oorzaken hiervan is de toename van mentale klachten onder jongeren.

Verzuim en vrijstellingen

Grafiek 3

Aantal verzuim- en begeleidingsprocessen per jaar

Tabel 3 (periode 2023-2024)

Gemeente	Afdoeing verzuim Leer- en Kwalificatieplichtigen					
	Halt	PV	Waarschuwing	Begeleiding	Overig	Totaal
Hulst	3	6	72	51	79	211
Terneuzen	10	11	150	112	322	615
Sluis	16	2	94	49	142	297
Totaal	29	19	316	222	543	1119

Tabel 4 (peildatum 1 juni)

Soorten vrijstellingen	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
Lichamelijke of psychische gronden (artikel 5a), tijdelijke vrijstelling	6	12	16	32	38
Lichamelijke of psychische gronden (artikel 5a) permanente vrijstelling	16	16	12	9	9
Overwegende bedenkingen tegen richting van onderwijs (artikel 5b)	8	3	6	8	10
Vervangende leerplicht (artikel 3b)	0	0	0	1	0
Andere gewichtige omstandigheden (artikel 11g)	0	0	4	0	8
Vakantie (artikel 11f)	0	0	2	1	0
Bijzondere omstandigheden, waarbij de jongere ander onderwijs volgt (artikel 15)	3	4	8	3	6
Bezoeken van een school in buitenland (artikel 5c)	1375	1363	1344	1284	1245

Project Thuiszitters

Jongeren hebben recht op onderwijs. Ieder kind of jongere die niet naar school gaat –oftewel een thuiszitter– is er een te veel. Dit verslagjaar stond daarom de aanpak rondom thuiszitters als speerpunt genoteerd. Hoeveel thuiszitters hebben we eigenlijk? En wie zijn er nu precies thuiszitters? Jongeren welke zonder reden op de bank of in hun bed blijven liggen of jongeren met medische of psychische problematiek? Of zijn het beiden thuiszitters? En wat voor onderwijs moeten zij volgen als ze wel naar school kunnen en wie biedt deze thuiszitters dan het onderwijs dat bij hen past? Kortom, veel vragen. RBL-consulenten Femke Orlebeke en Saskia Hamelink pakken het project graag aan.

Zorgplicht en passend onderwijs

Vanaf 2014 hebben scholen/schoolbesturen de zorgplicht voor passend onderwijs. Dit betekent dat een school (schoolbestuur) verplicht is een goed onderwijsprogramma op een passende onderwijsplek aan te bieden voor elk kind dat is aangemeld of ingeschreven. Binnen het passend onderwijs is het voorkomen, het ondersteunen en het weer naar school geleiden van alle thuiszittende leerlingen een prioriteit. Ook het Ministerie van OCW vraagt steeds meer aandacht voor de doelgroep thuiszitters. De regie is hiervoor bij het RBL gelegd. Het is een taak voor alle betrokken partijen om het (on)geoorloofd verzuim terug te dringen en er voor te zorgen dat alle leerplichtige leerlingen een

passende vorm van onderwijs en de benodigde ondersteuning krijgen. De partijen die betrokken zijn en mogelijk een rol hebben te vervullen betreffen: scholen, het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, betrokken zorg- en hulpverleningsinstanties en niet te vergeten de jongere en ouders zelf. Door de problematiek beter in beeld te krijgen kan terugkeer naar school in de toekomst mogelijk sneller in gang worden gezet door het betrokken netwerk bij elkaar te zetten en afspraken te maken over regie en verantwoordelijkheden.

Wat is een thuiszitter?

De oorspronkelijke definitie betreft: jongere die zonder geldige reden

aaneengesloten thuiszitten. Hierdoor komen de jongere die bijvoorbeeld vanwege lichamelijke of mentale klachten niet in beeld. Maar denk ook aan die jongeren die thuiszitten vanwege gedragsproblematiek of omdat ze op de wachtlijst staan voor mentale hulp en hierdoor niet altijd in staat zijn naar school te gaan. Deze groep heeft immers een reden om thuis te blijven. Hierdoor lijkt het dat er in Zeeuws-Vlaanderen geen thuiszitters zijn. Maar die zijn er uiteraard wel. Onduidelijk is hoeveel en wat de situatie is van deze thuiszitters. Daarom is besloten de definitie aan te passen en de toevoeging ‘geldige’ reden’ te schrappen.

Plan van aanpak

Wij hebben dit jaar een eerste inventarisatie gemaakt van de aantallen leerlingen die onder deze nieuwe definitie vallen. De RBL-consulenten Femke en Saskia zijn de afgelopen maanden in gesprek gegaan met alle V(S)O en praktijklocaties (PRO) in Zeeuws-Vlaanderen. Graag wilden wij inzichtelijk krijgen welke leerlingen thuiszitten zonder onderwijs te volgen, thuiszitten met online les of online contacten met docenten en leerlingen die een aangepast lesrooster volgen. Dit door bijvoorbeeld te lange wachtlijsten in de zorg, er te laat wordt opgeschaald of waar geen

medewerking van ouder(s) verkregen wordt. Met deze eerste stap kreeg het RBL inzichtelijk hoeveel leerlingen er met een aangepast rooster onderwijs volgden of soms zelfs volledig thuis. Gezien de AVG ging het bij deze eerste stap om anonieme gegevens.

Volgende stap

Na aanlevering van een eerste overzicht zijn Femke en Saskia aan de slag gegaan om gegevens te filteren. Waarom volgt hij of zij maatwerk? Is hulpverlening, het RBL en/of Samenwerkingsverband betrokken? Gaat iemand nog fysiek naar school of helemaal niet? Als de leerling niet in beeld is bij het RBL, staan deze dan als ziek geregistreerd? Is hij of zij mogelijk niet belastbaar? etc. Deze aanvullende informatie is van belang om een goed beeld van de jongere te krijgen. Op basis van deze gegevens wilden wij een volgende selectie maken met als doel uiteindelijk degene in beeld te krijgen die als thuiszitter gedefinieerd kan worden.

Hoe nu verder? Plan voor 2024–2025

Na aanlevering van het tweede overzicht zijn we in gesprek gegaan met de scholen. In deze overleggen schuiven veel al aan de zorg coördinatoren, leden van het zorgteam en teamleiders, die betrokken zijn bij het geboden maatwerk van de betreffende jongeren.

Opvallend was dat op deze lijst namen voorkwamen die niet altijd bekend waren bij het RBL. Vaak ging het dan om langdurig zieke leerlingen. Deze zijn geoorloofd afwezig en dus is school op basis van de Leerplichtwet niet wettelijk verplicht deze bij het RBL te melden. Gezien het recht op onderwijs van deze jongere en het doel van het project Thuiszitters, zien wij deze jongere graag terug op onze agenda. Zowel het RBL als onze ketenpartners kunnen hier verder mee aan de slag. Wat is de rol van de GGD? In hoeverre spelen wachtlijsten bij de GGZ een rol? Kortom, de start van het project is gemaakt in 2023-2024 en daarom zeker van belang om te noemen in dit jaarverslag maar het werk zit er nog lang niet op. We zijn in feite nog maar net gestart. Het komende jaar gaan we de gegevens verder analyseren en afstemmen met onze ketenpartners.

Doel is om het komende jaar een thuiszittersoverleg op te zetten. Door intensieve samenwerking en casusregie af te spreken willen we bereiken dat leerlingen eerder in beeld komen, besproken worden en gemonitord. Er moeten concrete afspraken komen over wie casus- en procesregie heeft. Het project staat niet stil en zal de komende jaren steeds een terugkerend item op onze agenda zijn.

Persoonlijk vervoersontwikkelingsplan in het leerlingenvervoer

Binnen Zeeuws-Vlaanderen rijden gemiddeld 360 leerlingen met het leerlingenvervoer naar school. leerlingen kunnen gebruik maken van georganiseerd vervoer. De gemeente stelt voorwaarden om aanspraak te kunnen maken op deze vergoeding. Dit kan gaan over een beperking, een ziekte, gedragsproblemen of afstand tot een toegankelijke school. Er wordt van ouders verwacht dat ze tot op zekere hoogte een eigen bijdrage leveren. Binnen Zeeuws-Vlaanderen wordt geprobeerd de collectieve voorzieningen voor iedereen toegankelijk te maken en houden en dus ook voor leerlingen met een beperking. Als leerlingen zelfredzamer worden, hebben ze meer toegang tot publieke voorzieningen zoals het openbaar vervoer. Om meer zelfstandigheid te

krijgen onder leerlingen in het leerlingenvervoer is het RBL in het schooljaar 2023/2024 gestart met het ontwikkelen van persoonlijke vervoersontwikkelingsplannen (pvp). Dit gaat in samenspraak met alle betrokkenen rond de leerling. Het doel van deze plannen is om, waar mogelijk, afspraken te maken en handvatten te geven zodat de leerling vaker of volledig zelfstandig naar school kan reizen met de bus of fiets.

Het doel van het persoonlijk vervoersontwikkelingsplan

Het doel van het pvp is om voor alle leerlingen die in aanmerking komen voor leerlingenvervoer te onderzoeken of en hoe zij zelfstandig(er) kunnen leren reizen. Om dit te bereiken kijkt het RBL, de school, de ouders en de leerling wat de hoogst haalbare ontwikkeling

hierin is. Vervolgens wordt overlegd met welke hulp nodig is om dit te bereiken.

Om te bepalen wat het hoogst haalbare is voor de leerlingen wordt een hiërarchie in de mate van zelfstandig reizen aangehouden onder de soorten vervoer. Van meest zelfstandig tot minst zelfstandig.

1. Zelfstandig reizen met de fiets/e-bike/driewieler/scooter/etc.
2. Zelfstandig reizen met de bus
3. Reizen met eigen vervoer (auto)
4. Reizen met de taxi

Per leerling bekijkt het RBL met school en vervolgens met ouders en leerling welke mate van zelfstandigheid realistisch is en in welk tijdsbestek de leerling deze kan behalen.

Welke stappen zijn al gezet?

Aline Simon en Joanne van Toom zijn op pad gegaan om het pvp met de scholen en met ouders te bespreken. Er is veel draagvlak bij de scholen om kinderen te leren zelfstandig te laten reizen, maar in de praktijk is soms nog een uitdaging om het te realiseren. Voor veel kinderen is de taxi een veilige manier van reizen en het openbaar vervoer vergt meer van de zelfstandigheid. Dat maakt dat niet iedereen de stap durft te wagen en dat het tijd kost. Er is gesproken met ouders van een tiental leerlingen die al langer gebruik maken van het leerlingenvervoer. Enkel zijn bij de start van het nieuwe schooljaar gelijk begonnen met het reizen met de bus. En nog een aantal start in de periode oktober tot en met januari met een opbouwend rooster om geleidelijk helemaal over te stappen

van het taxivervoer naar het openbaar vervoer. Insteek is om ieder jaar meer bewustwording bij ouders te creëren door een briefing en andere manieren van informatie verstrekken, waardoor er een groter draagvlak ontstaat.

Onderwijs consulent

Aukje de Rijcke

In het RBL-jaarverslag nemen wij de lezer graag mee in ons werkveld. Deze keer gaan we in gesprek met onze netwerkpartner, de onderwijsconsulent. Deze consulent kan in beeld komen als een onafhankelijke tweedelijnsparthij: wanneer het ouders/gezaghebbende, de school, het samenwerkingsverband, gemeente en/of zorgaanbieder niet lukt om tot een oplossing te komen voor een kind of jongere zonder passend onderwijs, kunnen ouders een beroep doen op de onderwijsconsulent. De consulent werkt voor de Stichting Ondersteuning van Scholen en Ouders (SOSO) en is een onafhankelijke organisatie met een maatschappelijk doel.

Als jongeren een extra ondersteuningsbehoefte hebben en scholen vinden het moeilijk deze invulling te geven, kan een onderwijsconsulent vanuit zijn of haar onafhankelijke positie begeleiden, bemiddelen en adviseren, zowel naar ouders als betrokken professionals toe. Zoals de naam van de stichting al aangeeft; we staan niet alleen ouders bij in de zoektocht, een school kan ook een hulpvraag neerleggen mits ouders hiermee instemmen.

Aukje, je bent een oude bekende voor de regio en het netwerk. Zou je je willen voorstellen aan onze lezer?

"Ik ben Aukje Andriessen- de Rijcke en woonachtig in de gemeente Hulst. Sinds 1 maart 2024 ben ik gestart als onderwijsconsulent voor – met name – provincie Zeeland en aanvullend West-Brabant. Ik ben ooit begonnen als maatschappelijk werker in mijn woongemeente. Daarna heb ik jarenlang als schoolmaatschappelijk werker op het Reynaertcollege gewerkt. Vervolgens ben ik als coördinator van beide samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs (dus voor Primair als Voortgezet Onderwijs) bekend geraakt met de huidige wetgeving rond Passend Onderwijs en de Jeugdwet. Tot slot ben ik ook werkzaam geweest als Plaatsingscoördinator bij het Samenwerkingsverband Kindop1."

De onderwijsconsulent kan helpen bij het vinden van een passende school voor een kind. Hier hebben we toch de Samenwerkingsverbanden (SWV) voor? Wat maakt de taak van onderwijsconsulent anders?

"De schoolbesturen en het samenwerkingsverband hebben afspraken gemaakt om een passend aanbod te creëren voor de regio, in dit geval Zeeuws-Vlaanderen. Zij stemmen af hoe de ondersteuningsmiddelen voor passend onderwijs worden verdeeld. Een van de taken van het SWV Passend Onderwijs is om een dekkend netwerk voor de regio te organiseren en erop toe te zien dat dit actueel blijft. In eerste instantie zijn ouders, scholen/schoolbesturen en SWV aan zet om tot overeenstemming te komen voor een passende plek voor een kind of jongere. Wanneer dit niet lukt en men er samen niet uitkomt, kan een beroep worden gedaan op de onderwijsconsulent.

Vervolgens ga ik op zoek naar overeenkomsten en wil dit graag met alle betrokken partijen afstemmen. Waar is nog wel ruimte om binnen de huidige plek een passend aanbod te doen. Wat hebben school en ouders nodig om voor dit kind of deze jongere onderwijs te kunnen bieden.

We werken onafhankelijk in het belang van het kind of de jongere."

Voor wie werkt de onderwijsconsulent en werkt de onderwijsconsulent vanuit bepaalde wetgeving waardoor je ook een specifieke bevoegdheid hebt?

"De onderwijsconsulent heeft geen specifieke bevoegdheid binnen een wettelijk kader. De consulent voert deze taak in opdracht van de ministeries van OCW en VWS uit.

We volgen uiteraard de wetgeving zoals die geldt, maar we hebben een bemiddelende en adviserende rol. Natuurlijk is wetgeving aan de orde maar deze verantwoordelijkheid leggen we daar waar deze hoort. Bij schoolbesturen maar ook indien nodig bij het RBL in verband met de leerplichtwet of betrokken CJG's als het gaat om uitvoering van de Jeugdwet. Als onderwijsconsulent hebben we een breed scala aan deskundigheid en expertise in onze organisatie. Daarnaast kunnen we altijd een beroep doen op een jurist. Er is een telefonisch spreekuur waar we juridische kwesties voorleggen. Deze werkt op landelijk niveau. Ik heb echter geen doorzettingsmacht. Ik bied een onafhankelijk en niet-bindend advies aan."

Voor wie kan jij een onderwijsconsulent zijn? Vaak zie je de onderwijsconsulent op VO en PO maar hoe zit het met SO en MBO? Kan je een voorbeeld noemen van een casus op het MBO waarbij je bent betrokken?

"Mijn doelgroep sluit bijna volledig aan bij de doelgroep van het RBL. Kinderen vanaf instroom in het primair onderwijs – dit is vanaf 4 jaar – , speciaal onderwijs, tot jongeren op het voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en het mbo. Wel ervaar ik dat jongeren vanaf 18 jaar niet altijd de energie meer kunnen opbrengen om mee te denken en mee te bewegen in een passend aanbod. Ze voelen immers niet meer de druk van mogelijke gevolgen van het overtreden van de Leerplichtwet. Als een school wel de intentie heeft mee te willen werken aan een plan van aanpak maar de

jongere niet (meer) gemotiveerd is, loopt het hier op soms toch mis. De meeste hulpvragen komen vanuit het PO en VO maar ik heb ook een enkele hulpvraag vanuit het MBO. Het zijn veelal jongeren die net gestart zijn op het MBO. Vaak probeer ik dan wel het RBL er bij te betrekken als het gaat om coaching en begeleiding. Is de hulpvraag gericht op de inhoud dan klopt ik ook aan bij de interne begeleiding van het MBO.

Een goede warme overdracht tussen VO en MBO kan veel voorkomen. Gelukkig gaat dat vaak heel goed. Binnen het Middelbaar Beroeps Onderwijs is er geen rol meer voor het Samenwerkingsverband. De ondersteuning wordt binnen het MBO intern geregeld. Vanuit mijn functie vind ik het belangrijk om dan korte lijntjes te hebben met de doorstroomcoaches van het RBL die zich voornamelijk richten op de begeleiding van de 18 plussers."

In de regio Zeeuws-Vlaanderen is aanbod beperkt en ligt er dus een uitdaging voor schoolbesturen om een passend aanbod te krijgen. Zie jij dit anders in andere delen van Zeeland en Brabant? Is meer aanbod van scholen ook vaak de oplossing of gaat dit niet altijd op?

Ik denk dat niet dat meer aanbod van diverse scholen in de regio per definitie het probleem zouden oplossen in de zin van passend onderwijs. Eerst moet geïnventariseerd worden wat er aan de hand is. Met betrokken netwerkpartners kan vervolgens in gezamenlijkheid de ondersteuningsbehoefte worden vastgesteld. Ik start een casus altijd met een huisbezoek. In de korte tijd dat ik nu consulent ben, heb ik geleerd dat in een eerste gesprek al veel emotie en frustratie kan wegnemen door te luisteren en een stukje erkenning te geven. Vervolgens vraag ik toestemming om alle betrokken partijen te benaderen, dus ook school en betrokken hulpverlening. Vaak hoor ik dat al veel opties zijn doorlopen. Hierdoor zijn er meningen, emoties en ervaringen – al dan niet positief-

gevormd. Belangrijk is dat ik van uit een neutrale rol de belangen van iedereen zie, met die van het kind of jongere centraal. Als dat inzicht bij alle betrokken partijen is, kan samen de ondersteuningsbehoefte van het kind/de jongere in kaart worden gebracht. In deze stap kan mijn rol als onderwijsconsulent groter worden. Welke informatie heeft welke partij nodig? Er is nog altijd een kloof tussen onderwijs en zorg. De privacy wetgeving speelt hier ook een rol. Onderling weten partijen niet altijd wat er speelt en weten ook niet wat ze wel of niet mogen delen. Soms geven ouders aan dat een arts of psycholoog is betrokken maar wordt er niet dieper op ingegaan. Daarom is het belangrijk om de ondersteuningsbehoefte van de jongere die de ouders, de zorg en school in gedachte hebben met en op elkaar wordt afgestemd. Als hier over overeenstemming is bereikt, kijken we welke school dit kan bieden of het passend te maken is binnen deze school. Door deze stappen zorgvuldig te nemen, bereiken we vanuit begrip voor elkaar al heel veel. En durft een school het soms toch aan dat maatwerk te bieden.

Wat als er een geen overeenstemming wordt bereikt? Wat kan je dan doen als onderwijsconsulent?

De consulent is geen partij, maar is er voor het belang van het kind. In mijn rol doorloop ik onafhankelijk het proces om tot een niet bindend advies te komen. Dit is dan het standpunt van de onderwijsconsulent.

In enkele gevallen gebeurt het wel eens dat een school geen passend aanbod kan bieden. Wij hebben echter geen doorzettingsmacht. De onderwijsconsulent kan niet worden ingezet om een traject te forceren. Komen ouders en school er niet uit en worden er juridische stappen ondernomen dan neemt de consulent afstand. Mijn taak is vooral gericht om vanuit een adviserende en begeleidende rol partijen samen te brengen en zo overeenstemming te bereiken. Niet overeenkomen kan ook een conclusie zijn. Dan is

er de geschillencommissie, waarbij de uitspraak van de commissie richtinggevend is.

Het RBL heeft steeds vaker te maken met complexe casussen. De jongere verzuimt maar zijn spijbelgedrag is deels verklaarbaar door psychische problematiek. Denk aan een angststoornis, ADHD, ASS (autisme), gedragsproblematiek of bijvoorbeeld problemen online zoals gameverslaving. Deze jongere is niet volledig belastbaar voor het onderwijs. Hoe houden we deze jongeren toch in beeld binnen het onderwijs met een passend aanbod?

In de afgelopen jaren heb ik ervaren dat onze netwerkpartners korte lijntjes hebben. Er is sprake van continuïteit en bevoegdheid van het RBL maar ook bij de zorg en CJG's zoals Aan Z, Porthos en Hulst voor Elkaar. Deze factor werkt versterkend. Als onderwijsconsulent ben ik gecharmeerd van het onderwijs-zorgarrangement (OZA). Denk hierbij aan gedeeltelijk onderwijs volgen in combinatie met dagbesteding. Een OZA is altijd maatwerk; de behoefte van de leerling bepaalt de inhoud van een OZA. Meerdere partijen brengen de ondersteuningsbehoeften in kaart zodat er een samenhangend en integraal beeld ontstaat van het functioneren en de behoeften van het kind, thuis, op school en in zijn of haar vrije tijd. Een onderwijs-zorgarrangement combineert integraal jeugdhulp, zorg en onderwijs als een passende maatwerkoplossing. Dit biedt een tussentijdse oplossing als volledig onderwijs een brug te ver is. Een verbinding met het onderwijs blijft dan aanwezig en op deze manier kan de jongere wel de stappen maken die gezet moeten worden om weer volledig belastbaar te worden en richting volledig onderwijs terug te kunnen keren en te blijven. Als in een OZA goede afspraken zijn gemaakt en er is consensus over de te nemen stappen, heeft de onderwijsconsulent geen rol en sluit ik af. Het is dan aan het betrokken netwerk om goed te evalueren en afspraken te maken om terugkeer naar school te realiseren voor zover dat mogelijk is.

Nieuw Wetsvoorstel van School naar duurzaamwerk

Vanaf 1 januari 2026 verandert de landelijke wetgeving met de invoering van de wet “Van school naar duurzaam werk”. Deze wet heeft als doel om jongeren meer gelijke kansen te bieden en hen beter te ondersteunen in de overgang van school naar werk. Jongeren die extra hulp nodig hebben, krijgen begeleiding bij het vinden van werk of scholing, ook wanneer zij hun baan verliezen. Een belangrijk onderdeel van de nieuwe wetgeving is de uitbreiding van de Doorstroompunt-functie. Waar deze functie nu jongeren van 18 tot 23 jaar ondersteunt, wordt het bereik uitgebreid met de leeftijdsgroep van 23 tot 27 jaar. Dit biedt nieuwe mogelijkheden om jongeren zonder startkwalificatie te begeleiden naar werk of verdere scholing en draagt bij aan hun duurzame economische zelfstandigheid. Het Regionaal Bureau Leerlingzaken Zeeuws Vlaanderen

(RBL) bereidt zich actief voor op deze veranderingen. Zo is er een regioanalyse uitgevoerd waarmee inzicht wordt verkregen in huidige werkwijze en worden aanbevelingen gedaan voor de toekomst. Op basis van deze uitkomsten kan het RBL de begeleiding beter afstemmen op wat deze jongeren nodig hebben om succesvol door te stromen naar de arbeidsmarkt of aanvullende opleidingen.

De coördinator van het RBL speelt een belangrijke rol in dit proces en is nauw betrokken bij het ontwikkelen van het nieuwe programma voor voortijdig schoolverlaters (VSV). In samenwerking met regionale partners wordt gewerkt aan een integrale aanpak die de VSV-strategie verbindt met de bredere arbeidsmarktregio. Hiermee wordt niet alleen ingezet op het voorkomen van schooluitval, maar ook op het

bevorderen van duurzame kansen op de arbeidsmarkt. De nieuwe wetgeving heeft ook gevolgen voor onderwijs, gemeenten en de zorgpartners. Mbo-instellingen krijgen de mogelijkheid om jongeren tot een jaar na diplomering loopbaanbegeleiding te bieden. Gemeenten worden al tijdens de schoolperiode betrokken bij het begeleiden van jongeren en de Doorstroompunt-regio's krijgen een bredere taak om jongeren zonder startkwalificatie in de leeftijd van 23 tot 27 jaar te ondersteunen. Samenwerking tussen deze partijen wordt extra gestimuleerd om de doelen van de wet te realiseren. Door deze voorbereidingen en samenwerkingen zorgt het RBL ervoor dat de regio goed is afgestemd op de nieuwe wetgeving en optimaal bijdraagt aan de kansen en economische zelfstandigheid van jongeren tussen de 18 en 27 jaar.

‘The Hunter’

Samenwerking Participatieteam RBL en Jobhunter van de gemeente Terneuzen

De voetballiefhebbers onder u herinneren zich de bijnaam van Klaas Jan Huntelaar ‘The Hunter’. Als spits van Ajax joeg hij op de bal om zo punten te scoren voor zijn club. Ook bij de gemeente Terneuzen hebben we een ‘Hunter’ die jaagt op banen. Banen voor Jongeren in Kwetsbare Positie. Vandaag gaat RBL consulent Elsbeth Scholing in gesprek met de collega’s van het Participatieteam van het RBL en met de jobhunter van het werkservicepunt. In hun rol als doorstroomcoach werken ze veel samen met de jobhunter. Ze hebben namelijk een gezamenlijke verantwoordelijkheid om jongeren in een kwetsbare positie toe te leiden naar een duurzame arbeidsplaats.

Hoe verloopt de samenwerking?
Wanneer het Participatieteam jongeren begeleidt die om wat voor reden dan ook stoppen met school dan onderzoeken ze wat die jongere wil. Als ze willen en kunnen werken dan melden ze de jongeren uit de gemeente Terneuzen aan bij het Jongerenloket. Ze geven aan bij hun collega’s van het Jongerenloket dat ze graag de ondersteuning willen van de Jobhunter. Dan begint de samenwerking met de Jobhunter. Doordat het participatieteam de jongeren al kent en weet van school waar de talenten en de ondersteuningsbehoeften liggen, kan de Jobhunter al gericht op zoek gaan binnen zijn netwerk. Er is een nauwe samenwerking met de scholen en de gemeente. Voor de jongeren die op het PRO/VSO zitten en uitstromen naar werk zijn er al gesprekken geweest op school waar ook de Jobhunter meedenkt met

school en het participatieteam. Ook de arbeidsdeskundige van de gemeente sluit aan bij de uitstroombesprekken op school. De rol van het RBL is de jongeren begeleiden naar de juiste persoon die hen kan ondersteunen zodra ze van school komen. Wat we willen voorkomen is dat de jongeren na school thuis op de bank komen te zitten. Als het traject goed loopt dan sluiten de medewerkers van het Participatieteam af. Als blijkt dat werken bijvoorbeeld nog niet lukt, dan kijkt het RBL weer mee of een andere vorm van scholing mogelijk is of dat we toch richting bijvoorbeeld dagbesteding gaan. Het RBL stopt pas als de jongere in een goed traject zit.

Wat bedoelen jullie met een duurzame arbeidsplaats?
Als de jobhunter in gesprek gaat met zijn jongere dan luistert hij eerst waar de interesses liggen. Hij kijkt naar de voorgeschiedenis van de jongere. Waar sta je nu? Waar wil je naar

toe? Wat zijn je mogelijkheden en wat zijn je belemmeringen? Samen wordt ook gekeken of er een indicatie banenafpraak aangevraagd kan worden bij het UWV of dat de jongere die al heeft omdat hij uitstroomt uit PRO/VSO. Jongeren van het PRO/VSO zijn niet startkwalificatieplichtig zodra ze richting arbeid uitstromen. Een duurzame plaatsing is een werkplek waar de jongere minimaal 6 maanden of langer kan blijven werken bij een werkgever. Soms is de jobcoach nog actief betrokken, omdat er wat extra begeleiding op de werkvloer nodig is.

Wat is het verschil met het uitzendbureau en het werk van een jobhunter?
“Als iemand zich aanmeldt bij een uitzendbureau, kijken ze in de kaartenbak welke kandidaten geschikt zijn en koppelen die aan het bedrijf. De jongeren die ik begeleid, zijn niet altijd makkelijk te plaatsen omdat ze wat extra tijd, aandacht en begeleiding nodig hebben. Ze komen uit een lastige thuissituatie, hebben soms een diagnose of detentie-verleden, waarbij de kans groter is uit te vallen in een gewone baan.”

Iedere jongere die door de jobhunter wordt begeleid, krijgt maatwerk. Geen situatie is hetzelfde. Hij heeft geen kaartenbak met bedrijven. Hij gaat per jongere op pad om de plek te vinden. Of dat nu in het groen is, bij een kapper of in het metaal. “Ik zoek net zo lang tot ik denk dat ik een plek heb.” Daarnaast moet de werkgever ook bereid zijn om wat extra begeleiding te kunnen geven. Dat is een enorme uitdaging, maar dat motiveert hem enorm om iedere keer net zolang te zoeken tot hij de juiste match heeft gevonden.

Kunnen jullie eens een voorbeeld

geven hoe dat dan gaat?
Sommige jongeren zitten in een vast patroon met thuis. Ze zijn om het zo maar te zeggen ‘niet vooruit te branden’. Onbedoeld is er een situatie ontstaan en in stand gehouden dat een jongere niets meer doet.

De samenwerking tussen het RBL en de jobhunter is er op gericht de ouders te laten inzien dat de jongere zelf in beweging moet komen. De consulent en de jobhunter ontrafelen smoesjes en krijgen ook ouders mee in de modus dat de jongere het zelf moet gaan doen. De jongere voelt de druk oplopen dat er geen weg terug meer is, en krijgt dan uiteindelijk het juiste zetje. Ineens kan die knop wel om. “Hij is destijds gestart bij het werken bij een camping en werkt nu bij een bouwmarkt en we hebben hem niet meer teruggezien.” We kunnen niet zeggen dit is de beste manier om het aan te pakken. Het is mensenwerk. Iedere casus is uniek. Wat bij de één werkt, werkt bij de ander niet.

Waar ligt jullie kracht in de samenwerking?
Onze lijnen zijn kort. RBL heeft de jongere in beeld vanuit zijn schoolverleden. We weten waar de kansen liggen en dan komt er een stukje creativiteit bij kijken. Goed luisteren waar je kan aanhaken bij de jongere. En zelf soms ook creatief zoeken uit je eigen netwerk van ondernemers. In Zeeuws-Vlaanderen kennen we ondertussen onze weg en richten wij ons op samenwerking. Een bevriende aannemer kan bijvoorbeeld aangeven dat hij jongeren kan gebruiken voor de opbouw van een culturele broedplaats. Het zou mooi zijn als er meer ondernemers zijn die ook iets terug willen doen voor deze jongeren in kwetsbare positie. We zien vaak dat als ze op hun plek zitten ze echt enorm kunnen ontwikkelen.

Door het gebrek aan zelfvertrouwen, het uitvallen op school of verlies van werk, raken ze het vertrouwen in het geheel een beetje kwijt. Een goede jobhunter kan hierin bemiddelen en aangeven wat er nodig is van beide kanten. Dat levert dan weer positieve werkervaringen op en een duurzame arbeidsplaats.

Wens voor de toekomst
Voor het RBL zou het heel wenselijk zijn om ook in de gemeente Hulst en gemeente Sluis te kunnen werken met een Jongerenloket voor jongeren, waar vanuit wij hen kunnen toeleiden naar werk, school of dagbesteding.

JIKP
Jongeren in Kwetsbare Positie zijn jongeren die uitstromen uit het voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, vmbo-basis en entree naar vervolgonderwijs, werk of dagbesteding. Het gaat om jongeren die vanwege een bijzondere thuissituatie, gedragsproblemen of specifieke leerbehoeften kwetsbaar zijn en daarmee een verhoogde kans hebben op maatschappelijke uitval zonder afgeronde opleiding of goed arbeidsperspectief.

Indicatie banenafpraak
Een Indicatie banenafpraak is een verklaring die een jongere krijgt als hij door een ziekte of handicap niet het minimumloon kan verdienen. Met een Indicatie banenafpraak valt de jongere onder de banenafpraak. Hij komt dan in het doelgroepregister en krijgt hulp van de gemeente bij het zoeken naar werk.

VSV

De afgelopen jaren hebben gemeenten en scholen intensief samengewerkt om het aantal voortijdig schoolverlaters (VSV'ers) terug te dringen. Onlangs zijn de voorlopige cijfers over het schooljaar 2023–2024 bekendgemaakt. Uit de gegevens van voorgaande jaren blijkt dat het aantal VSV'ers afgelopen jaar licht is gedaald, zowel landelijk als in Zeeuws-Vlaanderen. De meeste voortijdige schoolverlaters komen uit het mbo en stoppen om uiteenlopende redenen, waaronder:

- 1. Een verkeerde studiekeuze – de opleiding sluit niet aan bij hun verwachtingen of interesses.
- 2. Voorkeur voor werken boven studeren – jongeren kiezen ervoor om geld te verdienen in plaats van op school te blijven.
- 3. Persoonlijke en mentale problemen – factoren zoals stress, motivatieproblemen of andere persoonlijke omstandigheden spelen een rol.

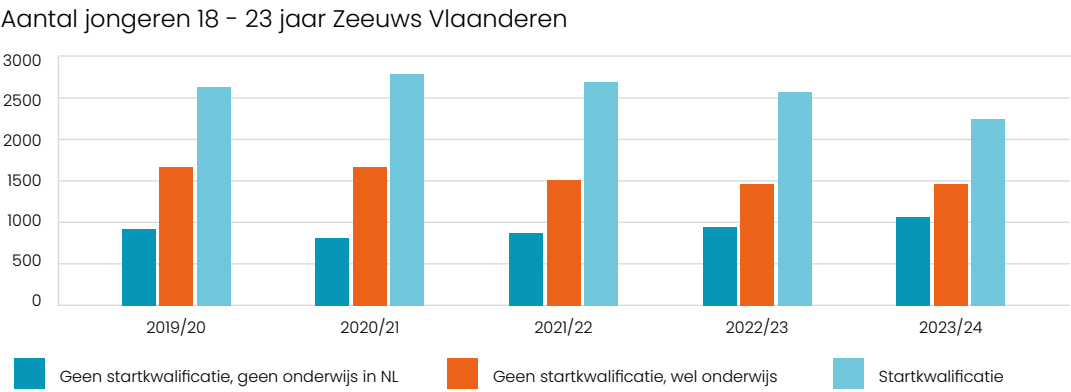
Het percentage VSV'ers in Zeeuws-Vlaanderen ligt boven het landelijk gemiddelde. Dit wordt deels verklaard doordat sommige jongeren in België naar school gaan. Als zij daar hun opleiding voortijdig verlaten, blijven zij in Nederland geregistreerd als VSV'er.

Tabel 6 (Bron: VSV Portal)

Jaren	Deelnemers ZVL	VSV-ers ZVL	% VSV ZVL	Uitval landelijk	% VSV landelijk
2019 – 2020	6671	122	1,83	22785	1,72
2020 – 2021	6458	143	2,21	24385	1,87
2021–2022	6270	168	2,68	30242	3,34
2022–2023	6032	162	2,69	29701	2,34
2023–2024	6095	151	2,48	29163	2,29

Startkwalificaties en voortijdig schoolverlaters in Zeeuws-Vlaanderen (18 – 23 jarigen)

Grafiek 4 (peildatum 1 juni)

Toelichting bij grafiek 4

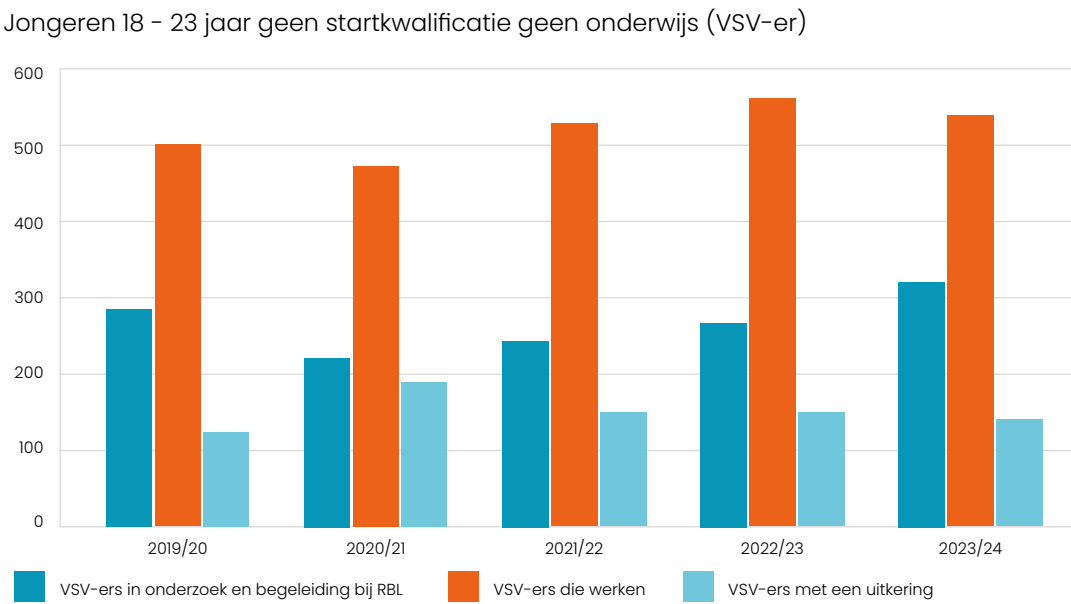
De groep jongeren tussen 18 en 23 jaar is aanzienlijk afgenomen, 288 minder jongeren dan het voorgaande jaar. Van de in totaal 4.735 jongeren in deze leeftijdscategorie beschikt 2.242 (47%) over een startkwalificatie, wat een daling van ruim 4% betekent ten opzichte van vorig jaar. Daarnaast volgen 1.455 jongeren (31%) nog onderwijs zonder dat zij een startkwalificatie hebben behaald, wat een lichte stijging van 2% is ten opzichte van het voorgaande jaar.

Opvallend is dat 1.038 jongeren (22%) geen startkwalificatie hebben én geen onderwijs meer volgen. Dit aantal is met 73 jongeren gestegen ten opzichte van het vorige jaar. Hierdoor zien we een duidelijke toename van het aantal voortijdig schoolverlaters (VSV'ers), een trend die ook op landelijk niveau zichtbaar is. Na jaren van daling is er sinds het schooljaar 2021–2022 een stijging in het aantal VSV'ers, waarbij ruim 30.000 jongeren zonder diploma de school verlieten, een toename van meer dan 5.000 jongeren ten opzichte van het voorgaande jaar.

Mogelijke oorzaken van de stijging van VSV'ers

1. Impact van de coronapandemie: De tijdelijke sluiting van mbo-scholen en de overstap naar online onderwijs hebben geleid tot verminderde motivatie en betrokkenheid bij veel studenten, wat heeft bijgedragen aan een hogere uitval.
 2. Aantrekkende arbeidsmarkt: De gunstige arbeidsmarkt biedt jongeren mogelijkheden om zonder diploma aan het werk te gaan, waardoor de motivatie om school af te ronden afneemt.
 3. Persoonlijke problematiek: Factoren zoals mentale gezondheidsproblemen, financiële problemen of instabiele thuissituaties zorgen ervoor dat sommige jongeren moeite hebben om hun opleiding af te ronden.
 4. Verkeerde studiekeuze: Jongeren die een opleiding kiezen die niet bij hen past, ervaren vaker demotivatie en stoppen eerder met hun studie.
 5. Toenemende multiproblematiek: Jongeren die kampen met een combinatie van problemen, zoals armoede, leerproblemen of psychosociale problematiek, lopen een verhoogd risico om voortijdig uit te vallen.
- Het is van groot belang om deze oorzaken aan te pakken om het aantal voortijdig schoolverlaters terug te dringen en jongeren betere kansen te bieden op de arbeidsmarkt.

Grafiek 5 (peildatum 1 juni)

In het schooljaar 2023–2024 zijn 313 trajecten voor voortijdig schoolverlaters gestart en 313 trajecten afgerond. De uitstroom van deze jongeren was als volgt:

- 69 jongeren zijn succesvol teruggeleid naar onderwijs.
- 110 jongeren zijn uitgestroomd naar werk.
- Een jongere is doorverwezen naar de collega's van Werk en Inkomen.
- 33 jongeren hebben alsnog hun startkwalificatie behaald.
- 14 jongeren zijn tijdens het traject verhuisd naar een andere regio.
- 9 jongeren zijn inmiddels 23 jaar geworden.
- 25 jongeren zijn doorgestroomd naar een ander begeleidingstraject, zoals JIKP of langdurige zorg.
- Voor 52 jongeren is het traject afgesloten zonder specifieke uitstroomrichting. Dit betreft jongeren die geen verdere begeleiding wensen of niet verschijnen op afspraken. Dit aantal blijft hoog. Ondanks herhaalde pogingen om hen te bereiken vanuit onze wettelijke taak, reageren zij niet op uitnodigingen.

Leerlingenvervoer reizen en mogelijkheden

In principe reizen leerlingen zelfstandig naar school, bijvoorbeeld lopend, met de fiets of met het openbaar vervoer. In sommige gevallen kan een leerling echter in aanmerking komen voor leerlingenvervoer. Dit is bedoeld voor situaties waarin een leerling door de afstand tot de dichtstbijzijnde geschikte school of door een beperking niet zelfstandig naar school kan reizen.

Wie komt in aanmerking voor leerlingenvervoer?

Leerlingen kunnen aanspraak maken op leerlingenvervoer als zij aan een van de volgende criteria voldoen:

1. Afstand en levensovertuiging
- Een leerling gaat naar een basisschool die verder ligt dan de wettelijke of gemeentelijke kilometergrens, omdat deze school aansluit bij de levensovertuiging van de ouders.
2. Beperking of handicap
- Een leerling heeft een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking waardoor zelfstandig reizen met het openbaar vervoer niet mogelijk is.

Wat is de verantwoordelijkheid van de gemeente?

Als een leerling in aanmerking komt voor leerlingenvervoer, is de gemeente verplicht een passende vervoersvoorziening te bieden naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school.

Welke vormen van leerlingenvervoer zijn er?

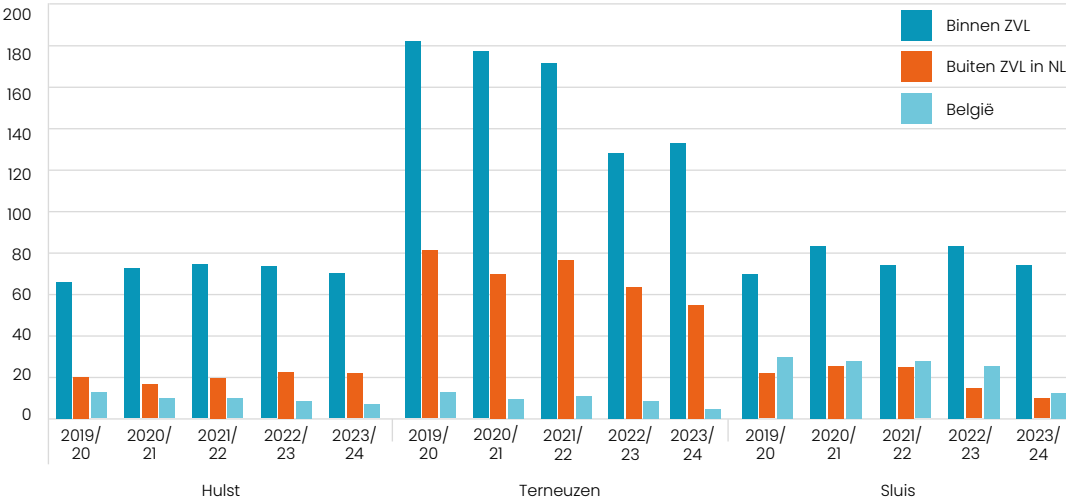
Afhankelijk van de situatie kan de gemeente verschillende vormen van leerlingenvervoer aanbieden:

- Openbaar vervoer met vergoeding** – De leerling ontvangt een abonnement voor het openbaar vervoer. Indien nodig krijgt een begeleider ook een vervoersabonnement.
- Vergoeding voor ouders** – Ouders kunnen een tegemoetkoming krijgen voor de kosten van het zelf brengen en halen van hun kind.
- Aangepast vervoer** – Als zelfstandig reizen niet mogelijk is, kan de gemeente vervoer regelen via een taxi of bus.

Ouders kunnen bij de gemeente een aanvraag indienen voor leerlingenvervoer. De gemeente beoordeelt per individueel geval welke vorm van vervoer het meest passend is.

Grafiek 6 (peildatum 30 juni)

Leerlingenvervoer Zeeuws Vlaanderen

Tabel 7 (peildatum 30 juni)

	Openbaar Vervoer					Eigen vervoer					Aangepast vervoer (taxi)				
	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
PO (incl SBO)	72	77	69	7	17	8	8	10	7	8	91	82	64	57	46
VO	0	5	0	0	0	3	4	1	0	0	22	15	17	18	11
(V)SO	27	23	35	31	21	11	12	12	18	14	266	268	277	286	276
Totaal	99	105	104	38	38	22	24	23	25	22	379	365	358	361	333

Het verschil in aantallen bij het openbaar vervoer PO ten opzichte van 2022/23 komt doordat meer kinderen vanuit de taxi naar openbaar vervoer zijn overgegaan

Financieel overzicht

Financieel overzicht RBL	Jaarrekening 2022	Begroting 2023 bijgesteld	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 bijgesteld
Uitgaven				
Kosten RMC	496.588	757.250	572.707	608.043
Kosten Leerplicht	410.558	413.192	482.756	524.491
Kosten Leerlingenvervoer	73.873	86.645	75.264	87.491
Totaal uitgaven	981.019	1.257.087	1.130.728	1.220.025
Inkomsten				
Bijdrage gemeente Hulst	98.177	78.591	100.371	124.876
Bijdrage gemeente Terneuzen	204.943	209.061	209.061	288.676
Bijdrage gemeente Sluis	77.044	100.150	79.201	97.995
Rijksbijdrage RMC/VSV-conv.	557.216	471.700	548.947	478.534
Rijksbijdrage Leer-/kwat.plicht	101.633	86.700	98.570	88.435
Opbrengst ESF-subsidie	16.665	187.994	187.994	33.100
Overige		12.000	-8	12.000
Totaal inkomsten	1.055.678	1.146.196	1.224.136	1.123.616
Naar/af reserve	74.659	-110.891	93.408	-96.409
Stand reserve 31-12	479.583	368.692	572.991	476.582

De Wet Politie gegevens en het RBL

Als overheid heb je te maken met strikte regels rondom privacy. De AVG is altijd een item in het dagelijkse werk. Naast de AVG heeft het RBL ook te maken met de WPG (Wet politiegegevens) De leerplichtambtenaar doet onderzoek naar een overtreding van de Leerplichtwet. Een overtreding van deze wet kan leiden tot strafvervolgning. Dat kan zijn een HALT- straf of in uiterste gevallen een zitting bij de Rechtbank. Deze vallen beide onder de WPG.

Hoe werkt dat met BOA Onderwijs? Wat doet deze dan als een leerplichtambtenaar onderzoek doet naar de overtreding van de Leerplichtwet? Dat zit als volgt; De Leerplichtwet is van 1969 en dat is lang voordat er BOA's waren. Als de leerplichtambtenaar een proces verbaal opmaakte of een verhoor wilde afnemen, werd dat in eerste instantie door de politie gedaan en later door een sociaal rechercheur. Deze hadden de bevoegdheid om taken uit te voeren die horen tot strafrecht . Het proces verbaal en de verhoren behoren hier toe. Met de komst van BOA's is dat veranderd en kan een leerplichtambtenaar zijn bevoegdheid halen zodat hij volledig en zelfstandig het hele proces kan uitvoeren. In deze krant vertellen RBL-consulent Femke Orlebeke en Elsbeth Scholing over hun ervaringen.

Het RBL wordt vanwege de WPG elk jaar geauditeerd door een interne en een externe auditeur. Uit de audits (2022 en 2023) is gebleken dat het RBL voldoet aan de eisen die zijn gesteld in de WPG. Hier zijn we uiteraard ook trots op.

Bezwaar, beroep en klachten bij het RBL

In het schooljaar 2023-2024 heeft het RBL geen formele klachten ontvangen.

Colofon

Redactie
Elsbeth Scholing, Femke Orlebeke,
Saskia Hamelink en Pieter Bervoets

Ontwerp
Nilsson Agency

Contact

Bezoekadres
Stadhuisplein 1, 4531 GZ Terneuzen

Postadres
Postbus 35, 4530 AA Terneuzen

Antwoordadres
Antwoordnummer 91
4530 VB Terneuzen
T: 0115 – 455 000,
E. rbl@terneuzen.nl